Het *Culturele* leven op Aruba

door F. STEENMEIJER,
Voorzitter van de Arubaanse Kunstkring

De snelle economische ontwikkeling, die Aruba heeft doorgemaakt en die nog steeds aanhoudt, de gezonde financiële positie, het feit dat practisch alles zonder veel moeilijkheden verkrijgbaar is, dit en nog meer, geeft een buitenstaander, die Aruba bezoekt een zeer gunstige indruk van het wonen en leven op het eiland. Doch zij, die uit persoonlijke ervaring weten hoe het leven in de tropen is en dan speciaal het leven op een afgelegen post, zij weten wat het is, cultureel genot te moeten ontberen. al heeft men het op ander gebied ook nòg zo goed. Niet dat Aruba thans vergeleken kan worden met een nederzetting in de binnenlanden van Sumatra of Borneo. Het eiland is nu ingeschakeld in het internationale snelverkeer, talrijke schepen en vliegtuigen doen dagelijks haar havens en vliegveld aan, doch de culturele vooruitgang is veel minder snel gegaan dan de economische en men vindt op Aruba dan ook nog geen leeszaal met bibliotheek, geen museum, geen zaal, die aan alle eisen, gesteld aan de opvoering van een behoorlijk toneelstuk of uitvoering van een concert, voldoet, en geen tentoonstellingsgebouw. Uit het hieronder volgende moge blijken, dat men zich op Aruba uitstekend behelpen kan met de bestaande theaters en zalen, al moeten dan ook concerten, tentoonstellingen enz. vooralsnog op bescheiden wijze plaatsvinden.

—o—

In vroegere jaren kwam het voor, dat rondreizende kunstenaars een bezoek aan Aruba brachten en er op een of andere wijze een culturele avond georganiseerd werd. Een van de bioscooptheaters te Oranjestad leende zich voor dit doel en het clubgebouw op de terreinen van de Lago Oil & Transport Company Ltd. te San Nicolaas was, voor het door brand vernield werd, eveneens een plaats, geschikt voor een concert of lezing. Meestal kwamen de musici en sprekers uit Curaçao over, waar men reeds vele jaren op vrij geregelde tijden van concerten, tentoonstellingen en lezingen kon genieten. Van hen, die in deze periode op Aruba optraden onder auspiciën van het Alg. Ned. Verbond of een andere vereniging, kunnen o.a. genoemd worden: De Dietse Spelers, Charlotte Köhler, het Lener kwartet en het duo France Deck-Raoul del Val.

—o—

Een nieuw tijdperk wordt ingeluid wanneer verschillende bestaande clubs, die door uitbreiding van het ledental behoefte krijgen aan een eigen clubgebouw, plannen maken tot bouw hiervan en deze na enige tijd verwezenlijken. De „Sociedad Bolivariana de Aruba" bouwt in 1943 een mooi clubgebouw (in gebruik genomen 16 December 1944), dat feitelijk beschouwd moet worden als een monument gewijd aan de nagedachtenis van de bevrijder Simon Bolivar. Dit gebouw, dat even buiten de bebouwde kom van Oranjestad is gelegen, is door ligging en inrichting tot op heden het culturele centrum op Aruba. Het gebouw heeft een ruime theaterzaal met podium, een bibliotheek, nog een kleinere zaal met bar, terwijl er eveneens een biljartzaal met bar aanwezig is. De „Sociedad Bolivariana" is opgericht in Augustus 1937. Het voornaamste doel van de vereniging, welke naast Arubaanse ingezetenen vooral de op Aruba gevestigde personen uit de Zuid-Amerikaanse landen als leden heeft, is hulde te brengen aan de nagedachtenis van Simon Bolivar, zijn deugden te verheerlijken en daarnaast de cultuur van Aruba te bevorderen, het eiland te helpen verfraaien en de vriendschapsbanden tussen de verschillende nationaliteiten te versterken.

De Club Suriname, die alle op Aruba wonende Surinamers verenigt, opent in 1945 haar nieuwe clubgebouw te St. Nicolaas. Hoewel bescheiden van opzet, is dit clubgebouw het enige op de Oostelijke helft van het eiland, waarin een uitvoering mogelijk is. De reeds genoemde „Essoclub" op de terreinen van de Lago Oil & Transport Company Ltd. brandde in 1941 af en werd vervangen door een houten gebouw, dat alle comfort mist. Plannen voor een geheel nieuwe en zeer moderne „Essoclub" zijn gereed. Ook de club Suriname draagt het hare bij tot het culturele leven op Aruba. Zij organiseert vooral avonden met plaatselijke krachten en onder haar auspiciën gaf in 1947 de Surinaamse pianiste Majoie Hajary enkele geslaagde concerten op Aruba.

—o—

Een vereniging zonder eigen clubgebouw, maar die over het algemeen de meeste culturele avonden organiseerde, is het Algemeen Nederlands Verbond, afd. Aruba. Zij werd in 1932 opgericht met steun van verschillende vooraanstaande Arubaanse ingezetenen, die veel hebben gedaan voor de bloei van de afdeling. Toen de afdeling Aruba op 5 September 1933 werd goedgekeurd bij beschikking van de Gouverneur, hadden o.a. zitting in het bestuur de Heren L. J. M. Henriquez, Voorzitter en L. C. Kwartsz, Onder-voorzitter en H. A. Hessling, 1e Secretaris. De afdeling onderhoudt een eigen toneelgroep, die vele jaren met groot succes zowel op Aruba als op Curaçao toneelstukken voor het voetlicht brengt. Vooral in de oorlogsjaren waren deze avonden iets bijzonders voor de bewoners van Aruba en dat men niet voor een kleintje vervaard is blijkt uit de opvoering van o.a. „Betje regeert", „Een ideaal echtgenoot", „De Spooktrein", „De zaak Peggy Smith", en in 1947 „Het Chinese Landhuis". Nadat enkele pogingen aanvankelijk gefaald hadden wordt in Mei 1946 de Arubaanse Kunstkring opgericht als zustervereniging van de Curaçaose Kunstkring en als overkoepelende vereniging over de reeds bestaande. In haar bestuur hebben bestuursleden van de drie bovengenoemde verenigingen zitting. Sinds haar oprichting heeft de Arubaanse Kunstkring ongeveer maandelijks een concert kunnen organiseren waarbij zowel aan Nederlandse als aan bui-

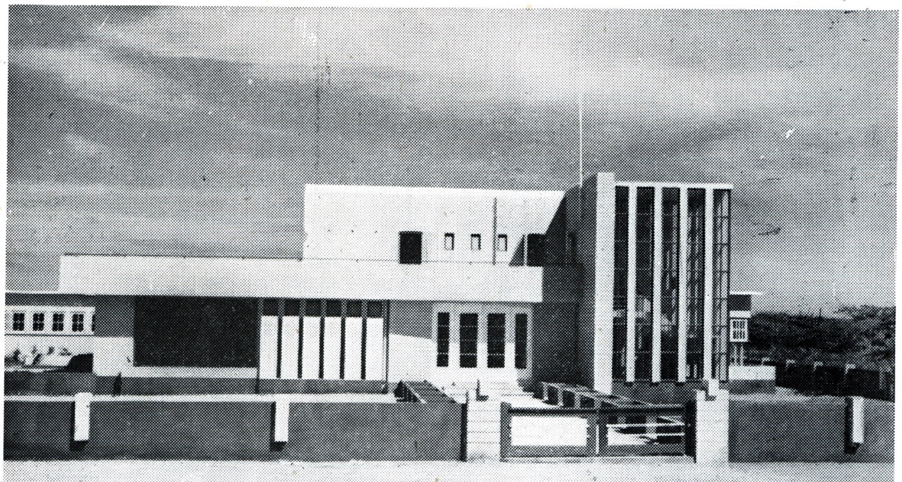

Het moderne gebouw van de „Sociedad Bolivariana de Aruba" alwaar concerten, tentoonstellingen en dergelijke cultuuruitingen worden georganiseerd Het biedt plaats aan 500 personen

De voorgevel van het fraaie en meest moderne (bioscoop) „De Veer's theater" in het gebiedsdeel, dat plaats biedt aan 700 personen - Rechts een deel van de „Flamingo-room" (restaurant)

tenlandse kunstenaars aandacht werd geschonken. Van hen, die op Aruba optraden, mogen de volgende artisten genoemd worden: het koor „The Fisk Jubilee Singers", de Nederlandse cellist Max Rodriguez, de Nederlandse violist Jacob van der Woude, de beroemde tenor Sir Richard Tauber, de pianist Paul Loyonnet, de Nederlandse sopraanzangeres Coté van der Mark en de befaamde violist Richar Odnaposoff. Deze concerten werden afgewisseld door een film- of een voordrachtavond in samenwerking met het A.N.V., terwijl voor liefhebbers van de schilderkunst een drietal schilderijententoonstellingen georganiseerd werden. De „Sociedad Bolivariana" verleende steeds haar medewerking door haar concertzaal voor alle opvoeringen af te staan. Door deze concerten is Aruba als nieuw arbeidsveld voor concertbureaux in Caracas, Mexico-City en New-York opengelegd en beloven veelvuldige aanbiedingen een toenemende muzikale activiteit in de nabije toekomst.

—o—

Een „Arubaanse Avond" onder haar auspiciën gegeven met plaatselijke krachten van verschillende nationaliteiten en waarop een licht klassiek programma uitgevoerd werd met zang, dans, piano- en vioolspel gaf een idee van de prestaties der eilandbewoners en had groot succes. Een Surinaams mannenkoor, waarvan men het bestaan nauwelijks wist, kwam hierdoor in het centrum der belangstelling te staan.

Van belang is het tevens, dat door de concerten het contact met de Amerikaanse bewoners van de „Lago Colony" versterkt wordt. Deze Amerikanen zorgen voor hun eigen culturele ontspanning, welke beperkt blijft tot avonden van krachten uit de „Colony".

In de bevolking van Aruba overheerst het Spaanse element en op Zon- en feestdagen kan men geregeld kleine orkestjes horen, bestaande uit enkele snaar- en vooral uit slaginstrumenten, die muziek met echt Zuid-Amerikaans rhythme (rumba, conga, zamba) ten beste geven. Natuurlijk ontbreken de maraca's (gedroogde kalebassen met steentjes gevuld) niet. Grote populariteit bezit de Arubaanse componist en dichter Padu Lampe, behorend tot een der vooraanstaande Arubaanse families. Talrijke liederen verschenen van zijn hand en worden, opgenomen op gramofoonplaten, gespeeld.

—o—

Het culturele contact met Nederland is nog niet groot. Vooral de hoge reiskosten vormen dermate een bezwaar, dat plaatselijke verenigingen deze onmogelijk kunnen dragen, daar

Het interieur van het De Veer's theater

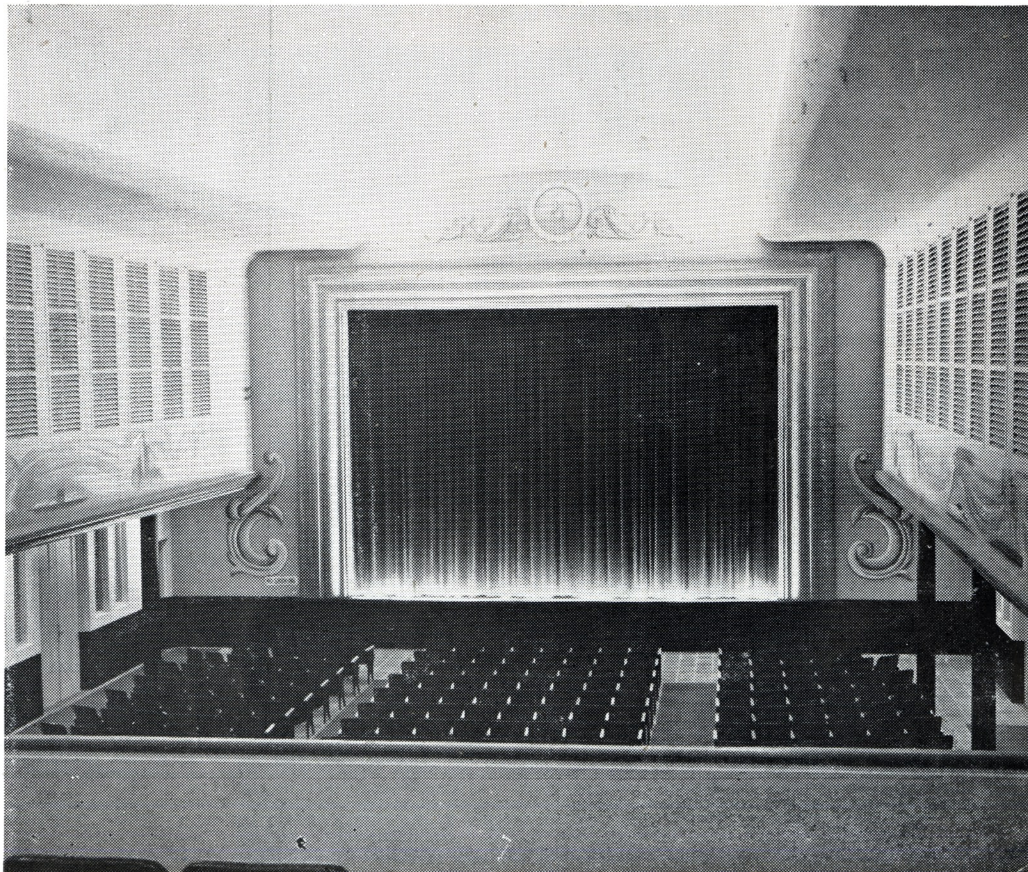

uit de aard der zaak het aantal uitvoeringen gering is en hiervan ook een honorarium betaald moet worden. Daarom mag in het bijzonder worden vermeld, dat de B.P.M. te Den Haag het plan heeft opgevat om gedurende het jaar 1948 een aantal Nederlandse kunstenaars naar de West te zenden, welke op Curaçao en Aruba zullen optreden. Door dit genereuze aanbod wordt de financiële zijde, die anders bij de komst van Nederlandse artisten het grootste bezwaar vormt, dusdanig verlicht, dat een inniger cultureel contact met het Moederland nu mogelijk zal zijn.

Het gemis van een goede concertvleugel zal binnenkort kunnen worden ondervangen, daar de Kunstkring onlangs in staat is gesteld een nieuwe vleugel uit de Verenigde Staten te bestellen.

—o—

Wat tenslotte de film betreft, kan worden opgemerkt dat op Aruba een tiental bioscopen zijn, waar men practisch elke Amerikaanse film vrij kort na haar vervaardiging kan zien. Aan de spits staat het „de Veer Theatre" te Oranjestad, een theater, plaats biedend aan ruim 700 personen en voorzien van de allermodernste geluidsinstallatie. Dit theater biedt tevens gelegenheid tot het opvoeren van kleinkunst en is zeer geschikt voor cabaretavonden. Een enkele keer komt een Nederlandse film op het programma voor, de Nederlandse journaals verschijnen practisch elke week op het doek. Uitgaande van het Departement van Onderwijs en Volksvoorlichting, hebben op Aruba enkele culturele filmavonden plaats gehad, bestaande uit documentaire films en natuuropnamen en in het bijzonder bestemd voor het onderwijzerscorps